

Predsednik Truman predložil ekonomski program kongresu

Zivljenski standard se lahko dvigne za sto odstotkov. Svarilo pred depresijo in padcem kupne sile

Washington, D. C., 9. jan.—Predsednik Truman je predložil ekonomski program kongresu, ki bo, če bo sprejet, odvrnil depresijo in dvignil življenski standard ameriškega ljudstva za sto odstotkov v tej generaciji. Poudaril je, da splošna blaginja zavisi od zvišanja produkcije in znižanja cen. Da se cilj doseže, je potrebna kooperacija med delavci, industriji, farmarji in odjemalci brez vladne intervencije.

Agrarne smernice federalne vlade morajo bazirati na načelu izobilja, ne pomanjkanja. Truman je priznal porast cen in profitov ter padec kupne sile. Ako se ne bo razlika med cenami in kupno silo izenačila, bosta sledili depresija in brezposelnost. Amerika se bo izognila depresiji in brezposelnosti le, ako bo postavila gospodarstvo na trdno podlago ter izvajala program politične in ekonomske svobode. Truman je pozval kongres, naj osvoji njegov ekonomski program, ki vključuje 14 točk. Te določajo vzdrževanje sedanjih davčnih plačil, raztegnitev stanovanjske kontrole in socialne zaščite.

Predsednik je zlasti poudaril, da se mora kupna sila odjemalcev dvigniti, da se vzdrži maksimalna uposlenost v industriji. V industrijah je zdaj uposlenih čez 58,000,000 delavcev. Rekordna produkcija je bila dosežena v preteklem letu. Vrednost produktov je znašala \$205,000,000,000.

Truman je zavrgel teorijo, da se splošna kupna sila lahko dvigne z zvišanjem plač. Dejal je, da se bo kupna sila dvignila z znižanjem cen, zaeno pa je naglasil, da delavci v nekaterih industrijah prejema nizke plače in da jih je treba zvišati.

Predložitev ekonomskega programa zahteva takozvani zakon polne uposlenosti, ki je bil sprejet v zasedanju prejšnjega kongresa. Ta določa, da mora predsednik vsako leto orisati sredstva in metode za vzdrževanje maksimalne produkcije in uposlenosti. Kongresu predloženi program so sestavili na podlagi študije glavni Trumanovi ekonomski svetovalci. Ti so dr. Edwin G. Nourse, Leon H. Keyserling in John D. Clark. V smislu zakona bo izročen skupnemu odboru obeh kongresnih zbornic 14 članov, ki pa še ni organiziran.

Za načelnika odbora, kadar bo organiziran, bo najbrže izbran senator Taft, republikanec iz Ohaia. Trumanov program je izzval mnogo komentarjev. Senator O'Mahoney, demokrat iz Wyominga, je dejal, da je cilj programa ohranitev kapitalističnega sistema, senator Wherry, republikanec iz Nebrasko, pa ga je označil za kampanjsko izjavo. Kongresnik Knutson, republikanec iz Minnesote, je dejal, da se ne strinja s Trumanovo de-

Domače vesti

Ima pismo

V uredništvu Prosvete ima pismo Frank Pogačnik, ki mu ga je pisala sestra Pavla Grlice iz Kajuhove vasi, pošta Radovljica, Gorenjsko. Baj živi nekje v Chicagu. Naj se zglesi v uredništvu.

Nov grob na vzhodu
Bogota, N. J.—Dne 31. dec. je umrl Ivan Kos, ki zapušča ženo, dve poročeni hčeri, brata in dve sestri. V Bogoti je živel čez 30 let.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Po dolgi boleznici je umrla Mary Mihalinec, prej Zitz, rojena Mahne, stara 50 let, doma iz Podbukovja pri Stični, v Ameriki 27 let, članica društva 53 SNPJ in SDZ. Tukaj zapušča moža, tri hčere in tri vnuke, v starem kraju pa dva brata in dve sestri. — Umrl je John Tarach, star 66 let, znan tamburaš. Tukaj zapušča ženo, dve poročeni hčeri, štiri sinove in tri vnuke, v Kanadi brata, v starem kraju pa dve sestri. — V bolnišnici Glenville se nahaja mrs. Plesko, v bolnišnici St. Alexis pa mestni odbornik 32. warda John J. Prince. — Pri družini James Macerol, ki vodi mlekarstvo Rosedale, so se oglasile rojenice in pustile prvorojenko.

Sayre imenovan za reprezentanta v svetu

Washington, D. C., 9. jan.—Francis B. Sayre je bil imenovan za ameriškega reprezentanta v poverjeniškem svetu Združenih narodov. Imenovanje je naznanil predsednik Truman. Sayre je nedavno resigniral kot diplomatični svetovalec pomožne organizacije Združenih narodov UNRRA.

Ruski maršal bo obiskal Anglijo

Moskva, 9. jan.—Maršal Aleksander M. Vasilevski, šef ruskega generalnega štaba, je sprejel povabilo, naj obišče Rusijo. Povabilo mu je izročil feldmaršal Montgomery, šef britskega generalnega štaba, ki je v Moskvi.

zaprte delavnice. Pet držav je sprejelo zakone kljub opoziciji. Te so Arkansas, Florida, Južna Dakota, Nebraska in Arizona.

ZAVEZNIŠKI GLAVNI STAN ODOBRIŁ DRISTIČNO ČISTKO NA JAPONSKEM

TOKIO, 9. jan.—Japonske industrije čutijo posledice drastične čistke, katero je odobril glavni zavezniški stan v Tokiju in si s tem nakopal kritiko ameriških opazovalcev. Premier Jošida in člani njegovega kabineta so objavili dekret, ki določa preiskavo proti 1,500,000 ljudem, osumljenih različnih

rišev in šest policajev pa je bilo ranjenih. Druga vest pravi, da so partizani ugrabili štiri mestne uradnike, med temi župana, v Zarku v centralni Grčiji in jih ustrelili.

Osem gerilcev je bilo ubitih v bitki z vladnimi četami v vasi Gonas, dva gerilca pa v bitki pri Domokosu. Ljute bitke so v teku med vladnimi četami in gerilci pri Lamiju, 100 milj severozapadno od Aten.

Policija v Atenah je aretirala čez 150 oseb po krvavih političnih bitkah med komunisti in desničarji. Najmanj osem oseb je padlo v teh bitkah.

Poročilo iz Amotolija, 19 milj vzhodno od Larise, pravi, da je padlo deset gerilcev in dva državna policajca v bitki, enajst ge-

Arhitekt Harrison bo gradil palačo Združenih narodov

New York, 9. jan.—Trygve Lie, generalni tajnik organizacije Združenih narodov, je naznanil, da je poveril sestavo načrta za zgradnjo palače te organizacije v New Yorku arhitektu W. C. Harrisonu. Zgrajena bo na zemljišču, katerega je podaril organizaciji Rockefeller. Vzel bo najmanj tri leta za zgradnjo palače.

McNarney zanikal politično zvezo

Frankfurt, Nemčija, 9. jan.—General Joseph T. McNarney je zanikal formiranje politične zveze med ameriško in britsko okupacijsko cono v Nemčiji. Obeconi sta nedavno formalirale ekonomske zveze. O združitvi vseh štirih ekonomskih con v Nemčiji se bodo vršile diskuzije na konferenci zunanjih ministrov štirih velesil v Moskvi. Konferenca se bo pričela 10. marca.

Stavka čikaških učiteljev odvrnjena

Solski odbor naznanil zvišanje plač

Chicago, 9. jan.—Stavka 850 učiteljev v poklicnih in tehničnih šolah, ki je bila določena za danes, je bila v zadnjem momentu odvrnjena. Mestni šolski odbor je naznanil, da bodo plače zvišane. Zvišanje bo znašalo od \$25 do \$35 na mesec.

Odbor je dejal, da bodo plače zvišane tudi učiteljem in učiteljicam v osnovnih šolah, kadar bo dovolj denarja na razpolago. Zvišanje bo eventualno povečalo stroške na \$13,196,350 letno.

B. L. Majewski, podpredsednik šolskega odbora, je rekel, da je zvišanje plač retroaktivno do 1. januarja. On je tudi naglasil, da bo morala mestna administracija iskati virov novih dohodkov za kritje stroškov.

Herschell N. Scott, predsednik učiteljskega kluba, je dejal, da bodo učitelji vztrajali pri zahtevi glede zvišanja plače za 30 odstotkov. Dalje je rekel, da je bila stavka le začasno odložena. Ako bo šolski odbor odbil zahtevo za dodatno zvišanje plače, bodo učitelji zastavali 15. marca.

Hutchins obsodil atomski monopol

Plediral je za ustanovitev svetovnega občestva

Chicago, 9. jan.—Robert M. Hutchins, kancelar čikaške univerze, je v svojem govoru ostro obsodil vojaške priprave in ameriški monopol atomske bombe, zaeno pa je plediral za ustanovitev svetovnega občestva s pomočjo vzgoje.

"Ako hočemo mir, tedaj moramo delati za ustanovitev občestva, ki bo vključevalo vse ljudi," je dejal. "Amerika se moti, ako misli, da bo držala tajnosti produkcije atomske bombe. Ona ima največ pet let časa za vzgojo ljudi doma in v tujini. V službo izbruhla atomskega konflikta bomo mi največ izgubili. Izguba bo bolj popolna in hitra kot izguba katere koli druge države. Ako se hočemo izogniti konfliktu, moramo takoj storiti korake, da bo atomska energija služila človeštvu, ne pa ostala sredstvo masnega uničevanja."

Hutchins je dalje rekel, da rešitev zavisi od vlade. Edino vlada lahko prepreči krizo. Možnost je, da bo ameriško ljudstvo spoznalo, da potrebuje novega voditelja.

Berlin, 9. jan.—Robert Murphy, politični svetovalec ameriške vojaške vlade, je sugeriral, naj bi admiral Karl Doenitz podpisal mirovno pogodbo za Nemčijo, kadar bo sestavljena. On je bil načelnik zadnje nacistične vlade pred kapitulacijo Nemčije pred zavezniki. Ta naj bi bila začasno "oživljena."

Murphy je dejal na sestanku s časnikarji, da bi bilo "oživljenje" zadnje nacistične vlade najboljši izhod iz zagate. Zagata je nastala, ko so zavezniške avtoritete prevzele kontrolo nad Nemčijo in ker nemške vlade ni.

Doenitz, ki je podpisal dokument o brezpogojni kapitulaciji Nemčije, je bil na obravnavi pred zavezniškim vojaškim tribunalom v Nuernbergu obsodjen na deset let ječe kot vojni zločinec.

O vprašanju suverenitete Nemčije in kdo naj bi podpisal mirovno pogodbo se bodo vršile diskuzije na konferenci pomožnikov zunanjih ministrov štirih velesil.

INDIJSKA VODITELJA UDARILA PO FRANCIJI

Obsodila sta zatiranje gibanja za neodvisnost Indokine

New Delhi, Indija, 9. jan.—Dva indijska voditelja—Jawaharlal Nehru, predsednik medčasne indijske vlade, in Sarat Chandra Bose, načelnik vseindijske kongresne stranke v Bengal—sta okrcala Francijo, ker skuša zatreti gibanje rebelnih domačinov v Indokini za neodvisnost.

Nehru je dejal, "da prestiž Francije v Aziji pada, ker skuša z oboroženo silo potlačiti in zdrobiti gibanje za neodvisnost Indokine. Upam, da bosta francoska vlada in narod spoznala, da akcije, podvzete v Indokini, bodo rodile dalekosežne posledice v škodo Francije."

Prestiž Francije, ali katere koli druge države, se ne more vzdrževati v Aziji s pomočjo bajonetov, temveč z ustavitvijo širjenja imperializma. Celo začasni vojaški uspehi ne bodo spremenili situacije. Povečali bodo le sovraštvo domačinov proti imperializmu.

Se vedno upam, da bo francoska republika revidirala svoje stališče. V Indokini naj izveja metode v prilog miru. S tem bo dala zgled vsemu svetu in demonstrijala, da je za svobodo povsod."

Bose je govoril v Kalkuti. Ponočil je poziv na indijsko mladino, naj formira armado prostovoljcev, ki naj bi šla v Indokino in se tam borila na strani rebelnih domačinov proti francoskim silam. Bose je nedavno resigniral kot član vodilnega odbora kongresne stranke. To je storil v znak protesta, ker je odbor sprejel tolačenje britskega kabineta glede funkcij ustavne skupščine.

Jai P. Narain, načelnik socialističnega bloka v kongresni stranki, je tudi resigniral kot član odbora. Na seji tega odbora je vodil opozicijo proti sprejetju britskega načrta. Izrekel se je proti sklepanju kompromisov z Veliko Britanijo. Za člana odbora je bil imenovan v avgustu preteklega leta. Resignacija predstavlja prvi resen razkol v kongresni stranki, odkar je postala vodilna sila v vladnem ustroju.

ADMIRAL DOENITZ NAJ BI PODPISAL POGODBO ZA NEMČIJO

Berlin, 9. jan.—Robert Murphy, politični svetovalec ameriške vojaške vlade, je sugeriral, naj bi admiral Karl Doenitz podpisal mirovno pogodbo za Nemčijo, kadar bo sestavljena. On je bil načelnik zadnje nacistične vlade pred kapitulacijo Nemčije pred zavezniki. Ta naj bi bila začasno "oživljena."

Murphy je dejal na sestanku s časnikarji, da bi bilo "oživljenje" zadnje nacistične vlade najboljši izhod iz zagate. Zagata je nastala, ko so zavezniške avtoritete prevzele kontrolo nad Nemčijo in ker nemške vlade ni.

Doenitz, ki je podpisal dokument o brezpogojni kapitulaciji Nemčije, je bil na obravnavi pred zavezniškim vojaškim tribunalom v Nuernbergu obsodjen na deset let ječe kot vojni zločinec.

O vprašanju suverenitete Nemčije in kdo naj bi podpisal mirovno pogodbo se bodo vršile diskuzije na konferenci pomožnikov zunanjih ministrov štirih velesil.

Senat potrdil imenovanje Marshalla

Dean Acheson bo morda resigniral

Washington, D. C., 9. jan.—General George C. Marshall užiiva popolno zaupanje senata, kar je bilo demonstrirano večeraj, ko je senat soglasno potrdil, imenovanje generala za državnega tajnika. Marshall je na poti v Washington. V ponedeljek je zapustil Nanking, Kitajska. On je bil trinajst mesecev na Kitajskem kot posebni odposlanec predsednika Trumana.

Marshall je nasledil kot državni tajnik Jamesa F. Byrnesa, ki je resigniral. Marshall bo prevzel pozicijo po prihodu v Washington. Sedaj se nahaja na otoku Guam.

Soglasno potrditev Marshalla za državnega tajnika je predlagal senator Vandenberg, republikanec iz Michigana. On je načelnik senatskega odbora za zunanje zadeve. Vandenberg je dejal, da je soglasna potrditev Marshalla dokaz svetu, da ameriška zunanja politika ne bo revidirana.

V Washingtonu se širijo govornice, da bo sledil Byrnesu in resigniral tudi državni podtajnik Dean Acheson. On je vodil posle državnega tajništva v odsotnosti Byrnesa.

Sofija počastila premijerja Stalina

Sofija, Bolgarija, 9. jan.—Mestni svet bolgarske prestolnice je imenoval ruskega premijerja Stalina za častnega državljanca. To se je zgodilo v zvezi s proslavami osvoboditve Sofije izpod turške jarma pred 69 leti. Ruske čete so takrat pogonale Turke iz Sofije.

Bevin za raskosanje Palestine

London, 9. jan.—Vest iz vladnega vira pravi, da bosta zunanji minister Ernest Bevin in kolonijalni minister Arthur C. Jones priporočala raskosanje Palestine na dve državi na seji članov delavske vlade. Ena država naj bi bila židovska, druga pa arabska. Člani kabineta se bodo jutri sestali na svoji seji.

Bevin je govoril v parlamentu, da je raskosanje Palestine v interesu miru. On je dejal, da je raskosanje Palestine v interesu miru. On je dejal, da je raskosanje Palestine v interesu miru.

VELIKA BRITANIJA ZA SKLENITEV PAKTA Z RUSIJO

Ignorirala je nasvet ameriškega kongresnega odseka

IZMENJAVA BLAGA MED DRŽAVAMA

London, 9. jan.—Britska delavska vlada je naznanila, da se bodo pogajanja z Rusijo glede sklenitve trgovskega pakta nadaljevala. "da se ne bo ozirala na nasvet ameriškega kongresnega odseka, naj ustavi pogajanja. Člani kongresnega odseka, v čigar področje spada določanje ekonomskih smeric v povojni dobi, so obnovili pritisk na državni department, naj skuša pregovoriti Veliko Britanijo in nekatere druge evropske države za ustavev dostavljanje strojev in druge industrijske opreme Rusiji.

Moskva in London sta nedavno naznanila, da bosta izmenjala sezname materiala, ki bi ga lahko kupovala drug od drugega. Velika Britanija je potem informirala Rusijo, kakšne produkte in material hoče od nje. Glavni med temi so les, lan, bombaž in ribe iz sibirskih rek in potokov.

Les je glavna potreba Velike Britanije. Vlada je naznanila, da bo skušala dobiti velike količine lesa iz Rusije. Potrebuje ga v zvezi z izvajanjem programa gradnje hiš. London pričakuje od Moskve, da bo slednja rakrila seznam blaga, katerega naj bi ji pošiljala Velika Britanija.

Seznam bo najbrže vključeval stroje, strojno orodje in drugo industrijsko opremo. Britska delavska vlada je dala razumevanje, da se ne bo ozirala na nasvet ameriškega kongresnega odseka, naj ne pošilja strojev Rusiji. V oktobru preteklega leta sta Velika Britanija in Rusija sklenili dogovor glede izravnave obveznosti v zvezi z vojnimi kontrakti. Dogovor vsebuje provizijo, naj Rusija pošlje Veliki Britaniji 23,000 ton lesa v prvih mesecih tega leta. Dogovor določa tudi izmenjavo drugega materiala in produktov med državama. Izmenjava naj bi bazirala na vrednosti materiala in produktov.

Resignacija Byrnesa ovesenila britske kroge

London, 9. jan.—Vest, da je ameriški državni tajnik Byrnes resigniral, je povzročila presenečenje in obžalovanje med britskimi uradnimi krogi. Zunanji minister Ernest Bevin je dejal, da je imel vedno prijateljske odnose z Byrnesom. Britski krogi ne pričakujejo od Amerike, da bo revidirala svojo zunanjo politiko zaradi resignacije Byrnesa. Pozdravili so imenovanje generala Marshalla za novega ameriškega državnega tajnika.

Amerika dovršila repatriacijo Japoncev

Tokio, 9. jan.—Ameriške avtoritete so dovršile repatriacijo japonskih vojnih ujetnikov in civilistov v vseh krajih, ki so pod ameriško kontrolo. Ti vključujejo Filipinske, Havajske, Maršalske in druge otoke in južni del Koreje.

Prihranki Američanov se črpajo

Washington, D. C., 9. jan.—Predsednik Truman je informiral kongres, da se prihranki ameriških družin črpajo. On je tudi razkril, da 24 odstotkov družin nima bondev in ne hranilnih vlog v bankah.

Nove bitke izbruhnile v Grčiji

Cez 150 oseb aretiranih v Atenah

Atene, Grčija, 9. jan.—Najmanj 28 oseb je bilo ubitih v novih bitkah v severni in centralni Grčiji.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Zdravna drava (Ivan Chicago) in Kenado \$8.00 na leto, \$3.50 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosestanstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$8.00 per year.

Cena oglasov po dogovoru.—Rokopis dopisov in nenarodenih spisov se ne vračajo. Rokopis literarne vsebine (črvice, povesti, pesmi, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v sloboju, če je priložil politično.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:
PROSVETA
2557-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Glasovi iz naših naselebin

VCERAJ IN DANES . . .

Milwaukee, Wis. — Danes je novo leto. Sedim v sobi in vzbujam spomine na preteklost; počutim se kot da ne bi živel v Združenih državah, ampak nekje drugje.

To poletje bo minilo 40 let, odkar sem prišel v to deželo. Tisti rojaki, ki živite tukaj približno tako dolgo, me boste lahko razumeli, zakaj se tako počutim.

Razlika v življenju, posebno med Slovenci, je tako velika v primeri s tistimi leti, da jo človek kar težko zapopade. Vzrok za to spremembo je več. Eden je, da smo bili tedaj mladi in življenja polni, drugi, da tedaj nismo razumeli angleškega jezika in se nismo mogli družiti z Američani. Imeli smo narodne šege in navade ter vedno občevali sami med seboj.

Slovenci smo bili nekdanj, kot so gotovo v stari domovini še sedaj, vesele narave. Kjer so živeli Slovenci, tam je bilo veliko veselja! Koliko je bilo slovenskega petja in drugih zabav po vseh naselebinah po Združenih državah! Kako pa je dandanes z nami? Pri mnogih slovenskih družinah se danes ne govori več slovenske, našo mlo slovensko pesem se sliši jako, jako redko, če se jo sploh sliši. Zaveden Slovencev zelo pogreša lepe narodne pesmi.

Prav tako je z našimi narodnimi igrami—šle so v pozabnost in človek se počuti kot da bi živel kje daleč med drugimi narodi. Še na kakšni slovenski priredbi, katere so jako redke, ni več prave narodne privlačnosti.

Seve, to je sicer samo po sebi umevno, kajti starejši Slovenci in Slovenke izumiramo, novih naseljencev pa ni in tako bo slovenski živelj v Ameriki v bližnji bodočnosti popolnoma izginil s površja ameriške zemlje. V tej kratki dobi, ki je še določena naši narodnosti, bomo stari naseljenci skušali obdržati naše narodne šege in jezik toliko časa, dokler bo v nas še kaj sile. Kadar se človek ne zanima več za nobeno stvar, tedaj je živ mrtič in življenje nima zanj nobenega pomena.

V Milwaukeeju je še majhna slovenska skupina, ki se narodnostnega nazadovanja na družabnem in tudi političnem polju dobro zaveda. Ta skupina je edina, ki je še vedno delavna in aktivna na narodnem in kulturnem polju. Ona je odlomek nekdanjega narodnega, družabnega, kulturnega in političnega delovanja in napredka. Dobro se zaveda, če bi ona popustila, bi bila napredna misel med tukajšnjimi Slovenci za vedno pokopana, a zaeno bi se izpolnile želje nekemu Stautu, kateri stremi za tem. On je prišel pred 25 leti v Milwaukee z namenom, da bi zaobrnil slovensko napredno mislečo ljudstvo na zadnjaško pot. To se mu je posrečilo v precejšnji meri.

Kmalu po Stautovem prihodu je milwaukeeška naselebin izgubila enega izmed najboljših učiteljev napredne misli, voditelja Fran-

ka Novaka. Časten mu spomin! Po njegovi smrti ni bilo nikogar, ki bi zavezal njegovo mesto in bil energičen in sposoben. Drugače pa je na nazadnjaški strani. Tam imajo vedno dovolj izsolanih učiteljev.

Naj omenim, če ne bi bilo pri pevskemu zboru Napreju nekaj starih članov, ki s trudom in požrtvovalnostjo držijo ta zbor po konci, ne bi slišali na slovenskem odru nobene slovenske pesmi. Pri zboru so z majhno izjemo vsi mladi pevci in pevke. Kaj se pravi vzbuditi zanimanje mladine za slovensko pesem, mladino, katere ne govori slovenskega jezika ob drugih prilikah, ve samo tisti, ki ima opravka s tem. Tem možem gre vsa čast!

Dne 22. decembra je ta pevski zbor obhajal svojo 35-letnico obstoja. Zopet smo slišali peti to našo mladino. Edino razliko, ki sem jo opazil, je bila, da oni nimajo tako močnih glasov kot smo jih imeli nekdanj mi, drugače pa so peli jako lepo, in sicer same Gregoričeve pesmi, ki so zelo lepe. Te pesmi so mi v živem spominu, kajti nekdo smo jih prepevali pri pevskemu zboru Zvonu.

Nj lepše pesmi kot je slovenska. Meni je toliko bolj pri srcu, kajti slišal je nisem celih 21 let. Lepo in ubrano petje ti vzbuja spomine na preteklost, na krasno mladost, ki se ne povrne nikdar več nazaj. Iz dna srca želim, da bi slišali te naše Naprejeve bolj pogostoma, da bi se vsaj ob zatonu slovenskega življenja v tujini dobrega naučili naše lepe pesmi.

Prihodnjic bom pa malo opisal moje spomine in doživljanje, ki sem jih doživel v tej deželi v zadnjih 40 letih. Pokazal bom na kontraste preteklosti in sedajnosti. **Chas. Kramer.**

IZJAVA
Sao Paulo, Brazilija. — Jugoslovanski komite za pomoč vojnim žrtvam v Sao Paulu, Brazilija, je humanitarna jugoslovanska organizacija, ki deluje v te svrhe od l. 1941 in šteje v svoji sredi delegatov vseh jugoslovanskih organizacij in okrajev mesta Sao Paula, izjavlja enkrat za vselej, da deluje edino in ZA VOJNE ŽRTVE LRF JUGOSLAVIJE.

Jugoslovanski komite v Sao Paulu si je nadel skoraj izključni cilj, pomagati jugoslovanskim sirotam, katerih starši so padli v boju za svobodo naše domovine. V ta namen so bili usmerjeni vse naše pošiljke v blagu in ravno danes je Jugoslovanski komite nakazal tri tisoč dolarjev Jugoslovanskemu rdečemu križu v Belgradu z namenom, da naj osladi božič onim sirotam, katere Jugoslavlani v Sao Paulu smatrajo za svoje otroke in za katere bo Jugoslovanski komite v Sao Paulu deloval toliko časa, dokler bodo potrebni naše pomoči.

Za Jug. komite v Sao Paulu: **Josefina Kadunc**, predsednica, **Stojana Volk**, tajnica.

NOV GROB

West Middlesex, Pa.—Danes je novega leta dan. Zunaj sneži in brije burja, jaz pa sedim v gorki sobi pri prazni mizi in premišljujem, kako bom plačal dohodninske davke, ko vendar nisem v l. 1946 nič zaslužil, oziroma že odkar je minila vojna.

Na farmi imam sicer veliko dela in nam ne gre za obstanek. Ako žena proda nekaj jajc, masla in povrhu še kakšno kuro, imamo dovolj za sproti, to pa je vse, kar potrebujemo, kadar pa nam kaj primanjkuje, priskočijo otroci na pomoč. Letos so naju obdarili z obleko. Tudi zetom se moram zahvaliti za smotke in kapljico.

Nič rad ne pišem na novega leta dan, ker pregovor pravi, da kar boš delal na ta dan, boš delal večkrat čez leto. Toda kaj hočem, usoda je pač taka!

Dne 28. decembra zjutraj sem bil obveščen po telefonu, da je umrl 27. dec. zvečer v bolnišnici in v naši naselebin tudi dober agitator za Prosveto. Joe je bil na bolniški listi, 8. dec. pa se je odpovedal podpori, da je lahko šel na glavno sejo in kandidiral za tajnika za l. 1947. Razumljivo, bil je izvoljen. Tedaj ni pričakoval, da bo tako hitro po nje-mu. Na božični dan ga je sin odpeljal v bolnišnico, dne 27. dec. pa je že preminil. Tako je društvo izgubilo tajnika, sinovi pa očeta.

Joe je ob smrti počival v pogrebni zavodu in imel mnogo obiskovalcev in cvetic. Nekaj pa meni ne ugaja, namreč obisk mrtiča v pogrebni zavodu je določen le ob gotovem času, drugače pa so vrata zaprta in tako mnogi nimajo prilike, da bi videli mrtiča. Imeli smo že dva takšna prime. . . . Moje mnenje je, da bi bilo lepše in primernejše, da bi ležal pokojnik v Slovenskem domu, kadar ni prostora na domu, posebno za tiste, ki so bili podporni člani. To bi bilo veliko bolj prikladno za vse. Le zavedajmo se, da imamo Slovenski dom za shajališče v vseh oziirih.

V kolikor je meni znano, je bil pokojni Paulenich star ob smrti 67 let. Pogreb, katerega sem se udeležil, se je vršil 30. dec. Bil je pokopan civilno na pokopališču Oakland ob veliki udeležbi znancev in prijateljev, ki so mu v zadnje slovo podarili veliko cvetic.

Brat Bogolin je prečital govor v zadnje slovo. Naj še omenim, da so nesli krsto, pokojnikovi štirje sinovi in dva nečaka. Za-

me je bilo to nekaj novega in lepega. Oče je bil s sinovi, sinovi pa z njim do groba. Sinovi so bili očetu vedno v veliki pomoč, ako pa so oni potrebovali pomoči, pa tudi oče ni držal križem rok. Bili so v dobrem in slabem združeni do čitve.

Naj bo pokojnemu Joevu Paulenichu lahka ameriška zemlja, sorodnikom pa moje globoko sožalje! **Anton Valenčinčič.**

DELA VSTVO SE NAJ BI ZDRUŽILO V TRETJI STRANKI

Johnstown, Pa.—Sedim doma in premišljujem, kaj nam bo prinesla bodočnost v tem novem letu; vsi napori premišljevanja pa ne dosežejo nikake definicije, kajti obetajoči boji med delom in kapitalom in z umetno narejeno naraščajočo draginjo zgle-da, da drvi ameriško ljudstvo proti neznanji katastrofi, ki bi jo bilo težko analizirati vnaprej. Na eni strani milijarderske korporacije, ki so si osvojile monopol nad sleherno, pa še tako majhno življenjsko potrebnost, na drugi strani pa ogromen val delavstva, včlanjenega v raznih razčlenjenih unijah, ki vodijo medsebojni boji, mesto da bi bile združene v edinstvu v tako pomembnih časih, ko se bore, da svojemu članstvu izvojujejo nekoliko boljši življenjski standard.

In tako se ta tekma vrši že nekaj let, a posledica je vedno večja draginja, splošno ljudstvo pa je vedno postavljano z dežja pod kap. Mala podjetja propadajo, ker jim je nemogoče tekmovati s kolosalnimi korporacijami in se morajo umikati pohlepemu monopolu. Še hujše pa je za ljudi, ki se ukvarjajo s samostojnim delom svojih rok, zlasti tistim, ki so že prekoračili predpisano starost in ki nimajo socialne zaščite, izmed katerih jih je še mnogo, ki bi bili zmogni opravljati svoje delo, a se jim odreka vsaka zaposlitev in pravica do vsakega še tako skromnega zaslužka.

Takih ljudi, pravijo, je kakih 9 milijonov. Mnogi so bili vseskozi pridni delavci in so veliko prispevali s svojim delom k obogatitvi te države. Mnogi so zapisani v črni knjigi, ker so bili osumljeni, da simpatizirajo z unijo in imeli korajžjo zoperstaviti se tiranstvu in izkoriščanju svojih bossov; zopet drugi so bili zrinjeni na cesto, ali bolj rečeno na pašji življenjski standard, vsled bolezni, brezdolja in radi drugih nezgod.

V kongresu v Washingtonu se zbirajo sedaj republikanci in si drug drugemu veselo stiskajo roke in čestitajo k veliki zmagi. Na zunaj se kažejo kot ljudski rešitelji zamotanega problema, češ, mi bomo rešili in spopolnili to našo lepo "demokracijo", v svojih forbah in v srčih pa so prinesli svoje že izdelane načrte, da bi z njimi še bolj olajšali trud veliki množici, a delovnemu ljudstvu pa natanknili še tesnejšo pasjo vprego. Velikim množicam je baje dobro služiti, torej čemu bi služili delavski pari, ko ni pričakovati od nje še posebnih dohodkov poleg že tako mastne plače?

Po smrti predsednika Roosevelta je demokratska stranka že sama začela rušiti vse, kar je bilo pridobilo delavstvo, republikanci pa so ji hrepko pomagali. Namen je bil čisto prozoren: izčistiti si pot do zmage pri volitvah, kar so tudi sijajno dosegli. Vse to početje bi moralo biti jasno vsakemu državljanu, posebno nižjim slojem, namreč da nimajo kaj dobrega pričakovati od starih strank!

Čas bi že bil, da bi se voditelji ameriških unij že enkrat streznili in začeli navajati svoje članstvo k večjem medsebojnemu povezovanju in si skupno zamislili svojo lastno politično stranko s sodelovanjem z drugimi naprednimi elementi ter poslali svoje lastne zakonodavce v zbornice, kateri bi bili obvezni, služiti principom poštenosti. Ti ljudski legistatorji bi imeli resničen čut v svojih srceih za dobrobit in blagor vsega ljudstva in zaeno preprečali nadaljnje

nakame požrešnih, velikih "free enterpriserjev."

Želim vsem čitateljem, bratom in prijateljem, še posebno vsem onim, ki so mi nudili v prošlem letu nekoliko zaslužka pri barvanju in papiranju njih stanovanj, mnogo zdravja, sreče in blagostanja v tem letu!—Zelo bom vesel, ako mi še v nadalje stojite ob strani in nam nudite priliko za skromni življenjski obstanek. Moj naslov je: **Andrej Vidrič**, 706 Forest ave., Phone F 37-792, Johnstown, Pa.

O PISATELJU ADAMIČU IN DRUGEM

Rockwood, Pa. — Vsak Slovencec bi se moral naročiti na Adamičev "T and T". Zadnja izdaja je bila priporočana v Prosveti. Lahko rečem, da ni veliko mož v Ameriki, ki bi znali tako lepo opisati razne stvari kot jih zna Louis Adamič. On je pravi vseučak tudi o osebah in dogodkih, ki se dogajajo v Washingtonu.

Stvari, o katerih piše Adamič, niso pomembne samo za nas v Ameriki, ampak za ves svet. Kar ukrenejo v Washingtonu, odmeva po vsem svetu. Še nikoli ni ukazovala svetu tako majhna skupina oseb kot sedaj. V Ameriki je kakih 60 družin, katere kontrolirajo malone vse bogastvo Amerike in drugod. Na Angleskem jih mogoče ni niti toliko. Da, še mogočna Rusija se je morala ukloniti gotovim zahtevam Amerike in Anglie, če pa se ne bi, se bi zapletla v vojno.

Amerika je dala veliko posojilo Angliji in tudi Franciji, drugim državam, katere v resnici potrebujejo denarja za rekonstrukcijo in ki so bile najbolj prizadete od nacifašistov, pa niso dobile skoro centa. Mogoče neži v Washingtonu izvajajo dvojno mero samo zato, da rušijo pravo demokracijo in zaeno intrigirajo, da bi zopet vzpostavili reakcionarne vlade, katere bi delale v prid kapitalizmu in zaslužile vsa ljudstva za profitni sistem.

Na Grškem so posadili na tron kralja Jurija. Ameriški časopisje in radijski komentatorji so nam rekli, da so bile na Grškem edino pravilne in demokratske volitve v vsej Evropi. Meni ni znano koliko volilcev imajo na Grškem, vem pa da se je volitev udeležilo manj kot 1,000,000. Za kralja je bilo oddanih 650,000 glasov, proti 300,000. Sodim, da je v Grčiji približno šest milijonov volilcev, toda se niso hoteli udeležiti volitev. Torej kralj je prejel 650,000 glasov in to naši veliki "demokrati" v Ameriki in na Angleskem kličejo pravilne in demokratske volitve!

Ni se čuditi, da se ni hotelo toliko volilcev udeležiti volitev, kajti vršile so se v senci angleških bajonetov. Na kratko: grškega kralja so posadile na prestol angleške in ameriške avtoritete, toda nobena prisiljena stvar se ne vzdrži in tako bo prišel dan, ko bodo dobri in pravični ljudje na Grškem pometli s kraljem, ga vrgli tja kamor spada — na smetišče, če se mu ne bo že prej kaj hujšega pripetilo . . .

Jugoslavija je bila izmed vseh držav skoraj najhujše prizadeta, toda kot se vidi, si je opomogla. Tam vse dela in gradi v prid ljudstva, naroda, ne pa v prid kapitalizma, kot drugod. Cene življenjskim potrebščinam padajo, plače pa se zvišujejo. To je najboljšje znamenje dobrega gospodarstva!

Frank Dormish.

Razsvetljava zastoni

V Južni Ameriki živi kresnica s tako jako svetlobo, da bi človek lahko bral liste ob njenem svitu. Te kresnice se uporabljajo pri nočnih veseljih na prostem, kjer nadomeščajo lampločke. Svetlikajoče se živali razširjajo mrzlo luč, ki jim služi kot ljubezenska svetilka, kot znak, da se spola najdeja v temni noči.

To nesrečno delavsko vprašanje—II

Včeraj smo se nekoliko dotaknili splošnega ozadja tekoče kampanje, ki stremi za tem, da kongres poreže peruti "monopolističnim" unijam, ako jih že popolnoma ne zadavi in potisne ob steno. V ta namen je bilo kongresu predloženih že blizu 20 zakonskih osnutkov, ki so večinoma vsi zelo drastični. Gre do enega ekstreme do drugega in bi unije uspešno zadavili, da bi od njih ostala komaj senca. Povezane bi bile z različni restrikcijami, da bi delavstvu ne mogle dosti koristiti.

Vsi ti osnutki seveda ne bodo sprejeti, toda danes ni nobenega dvoma, da bo kongres unijam več ali manj pristrigel peruti, ako jih sploh ne bo potisnil ob zid. Nekatere reforme so res potrebne, toda to ni vzrok za sedanjo antiunijsko kampanjo. Glavni vzrok te kampanje je na eni strani mnenje "free enterprizerjev" izven delavskega tabora, da so ameriške unije postale "premočne", posebno industrijske unije CIO in UMW (ADF), ker s splošno stavko lahko paralizirajo temeljne industrije in tudi gospodarstvo dežele. Tem unijam so zdaj dali pridevek "monopolistične". Na drugi strani pa je v ozadju te kampanje načelno nasprotstvo proti vsaki količkaj učinkoviti uniji. Slednje je v resnici gonilna sila te kampanje tudi danes, kakor je bila vedno i v preteklosti.

V nekaterih ameriških unijah je res marsikaj narobe. Ena teh rak-rad so jurisdikcijske stavke, ki so v škodo tako delavstvu, podjetjem kot javnosti. Te stavke so bile do danes največ osredotočene na poklicne unije ADF, predvsem v gradbeni in zadnje čase tudi v filmski industriji. Kjer so delavci organizirani po strokah, bo vsled novega materiala, novih načinov dela prej ali slej prišlo do konflikta, ko se bosta dve ali tudi več unij pulile za isto delo. In zgodi se večkrat, da je tu in tam vse delo suspendirano vsled takega boja.

Kjer je delavstvo organizirano na principih industrijskega unionizma, kot so na primer skoraj vse unije CIO, posebno pa v glavnih industrijah, ne more in tudi še ni prišlo do takih stavk. V silni kategoriji spadajo tudi nekatere bojkotne stavke, to je kjer se dve ali pa lahko tudi več unij tepe za člane in članarino. Že dolga leta je na primer v teku konflikt med vozniki unija ADF, kateri načeljuje konservativni Dan Tobin, in industrijsko unijo pivovarniških delavcev. Sploh se je nad to unijo pred okrog 15 leti spravilo sedem poklicnih unij ADF, ki so jo hotele razkosati. Vsled tega je že v več krajih prišlo do zelo tragičnih in dragih bratomornih konfliktov. Na primer zadnje čase v Pennsylvaniji, kjer je vozniki unija ADF napovedala odprt boj pivovarniški uniji in pivovarnam, ker hoče priti do članarine razvalčev piva.

Ker unije, odnosno konservativni in reakcionarni delavski voditelji nečejo odpraviti takih stavk kot zgoraj omenjene, je pravilno in tudi potrebno, da jim kongres napravi konec, kajti so v škodo tudi delavstvu, ne samo podjetnikom in javnosti. Pravilno je tudi, da postavi izven-zakona tako zvani "feather bedding", po katerem kakšna na raketirstvu mejoča unija prisili delodajalca, da sprejme na delo več delavcev kot jih potrebuje. Te metode se predvsem poslužuje unija godbenikov, proti kateri je kongres lani sicer sprejel zakon, toda ga je zvezno sodišče že razveljavilo. Mi nimamo do gledaliških ali radijskih interesov nobenih simpatij, toda tej metodi nasprotujemo vsled tega, ker smo načelno proti raketirstvu.

So tudi nekatere unije, ki zelo potrebujejo notranje reforme in demokratizacije. To so unije, ki so v rokah navadnih raketirjev, ki bi spadali v ječo, ne na svobodo. V teh unijah nima članstvo nobene besede in se tudi raketirskih voditeljev ne more iznebiti. Kdor se v taki uniji drzne nastopiti proti raketirjem, bo še srečen, če bo odnesel samo razbito glavo. Ena teh unij je mednarodna unija gradbenih težakov, ki skozi 30 let ni imela konvencije.

Ampak takih unij je malo, vendar pa toliko, da delajo sramoto in mečejo slabo luč na vse organizirano delavstvo. Omeniti je treba, da se je ta gnuloba razpasla, kolikor se je, le v nekaterih unijah ADF. Green, Woll in drugi voditelji ADF bi veliko boljše storili, ako bi nastopili proti tem raketirjem in počistili svoj Avgijev hlev, kot pa da grme proti Rusiji in komunizmu.

Ako hoče torej kongres reformirati unije tudi na tem področju, bo storil dobro delo delavstvu in deželi, ako sprejme zakon, s katerim bo predpisal na vsej črti demokratsen notranji ustroj vsem unijam. Tak zakon bi prizadel le one unije, ki so potrebne notranje reforme. Obstoj takih unij je v resnici refleksijska na delavsko gibanje, predvsem na vodstvo ADF, ki je slepo in gluho napram temu smradu v lastni hiši. Voditelji ADF bi bili lahko ta smrad že zdavnaj odpravili, ako bi imeli količkaj volje. Ker ga niso, naj ga odpravi kongres—vlada.

Ampak kolikor je nam znano, se republikanci niti demokratije ne mislijo pečati s te vrste reformami. Radi takega notranjega vmešavanja v unije bi ne moglo biti s strani poštenih ljudi nobenega ugovora. Unije so javna institucija in imajo moralno odgovornost napram javnosti in svojem članstvu. Velika večina unij ima vsaj toliko čiste roke, kar se tiče notranje uprave, kot kakšna druga javna ustanova. Mnoge se lahko kosajo z najboljšimi, najbolj čistimi, najbolj demokratskimi. Toda v tej kampanji proti unijam to ni vprašanje, marveč kako jim čim bolj pristriči peruti in jih onesposobiti, kar se tiče njih ekonomske moči. Vse zato, ker hočejo imeti "free enterprizerji", predvsem monopolistične korporacije svobodne roke pri lovu na profit, pri izžemanju ljudstva. (Pride še.)

Pogled na zborovanje atomske komisije Z. N., ki je "v principu" sprejela ameriški načrt za svetovno kontrolo atomske energije. Rusija in Poljska sta se vzdržali glasovanja, kar pomeni, da tako zvani Baruchov (ameriški) načrt v resnici še ni sprejet. Andrej Gromiko (levo), ruski pomožni zunanji minister čita svoj govor, v katerem je povedal, zakaj se Rusija na vsej črti ne strinja s tem načrtom. Načelnik ameriške delegacije Bernard Baruch ga poslušata na desni, v sredini pa je Alexander Cadogan, predstavnik Anglie. Konflikt med Rusijo in Ameriko je glede veta.

Balokovičeva izjava po vrnitvi iz Jugoslavije

Pred kratkim se je povrnil v Združene države znani jugoslovansko-ameriški violinist Zlatko Balokovič, ki se je skupaj s svojo ženo nahajal v Jugoslaviji, obiskal na svoji koncertni turneji glavna mesta Jugoslavije ter prisostvoval kot delegat ameriških Hrvatov slovenskemu kongresu, ki se je vršil v Belgradu.

Na časnikiški konferenci v New Yorku je Balokovič podal svoje vtise iz nove Jugoslavije ter povedal, da 90 odstotkov naroda podpira sedanjo narodno vladno. Med ostalim je Balokovič dejal: "Pred kratkim sem se povrnil iz Jugoslavije, kjer sem se nahajal na dvomesečnem potovanju ter tako imeli priliko, da se seznanim z narodi dežele, v kateri sem bil rojen. Tudi sem imel priliko, da se seznanim s stotinami voditeljev nove Jugoslavije, med njimi tudi s samim maršalom Titom in voditelji različnih ljudskih republik.

"Lahko brez vsakega obotavljanja rečem, da so jugoslovanski narodi danes bolj svobodni kot so bili kdajkoli v svoji zgodovini, da so narodi zadovoljni s svojo svobodo, in da se v polni meri udeležujejo pri delu na obnovi dežele. To so narodi, ki delajo ne kot sužnji, temveč kot svobodni in neodvisni ljudje, ki vedo, za kaj delajo in za kakšne cilje delajo. Zavedajo se, da tisto, kar bodo storili, bo služilo interesom vsega naroda, ne pa interesom nekaj posameznikov.

"Za časa vojne so jugoslovanski narodi gojili iskreno spoštovanje in občudovanje napram ameriški narodu v takšni meri, da niti sedanji neupravičeni napadi nanj in njihovo vladno ne morejo tega uničiti. Povsod, kjer sem se nahajal, so mi rekli, naj povem ameriški narodu, da je pomoč, ki so jo pošiljali v Jugoslavijo za časa vojne in po vojni, sprejeta z veliko hvaležnostjo in da ne bo nikoli pozabljena.

Vera je svobodna

"Jaz upam, da se ameriški narod ne bo dal varati po lažnjivi propagandi o nekem 'preganjanju vere'. Jugoslovanski narodi so bili in so globoko religiozni. Verski obredi se vršijo popolnoma svobodno v vseh krajih dežele in cerkve so polne vernikov. Jugoslovanska vlada seveda čvrsto vztraja na svojem stališču, da se cerkev ne sme vmešavati v politiko. Jugoslavija si je prisvojila ameriški vzgled, po katerem je cerkev ločena od države in se bo tega vzgleda držala navzlic vsej propagandni gonji.

Jugoslavija je danes mlada dežela, ki se nahaja v glavnem pod vodstvom mladih mož in žen, ter polaga veliko pozornost otrokom in mladini nove generacije.

Na vprašanje, zakaj je bil obsojen Stepinac, je Balokovič odgovoril, da je Stepinac od začetka sodeloval s Paveličem, pod čigar diktaturo je bilo pomorje 800.000 Srbov in Judov. Zato je moral odgovarjati pred sodnijo kot vsak drugi državljani, ki je kršil zakone in sodeloval s sovražniki ljudstva. Tisti duhovniki pa, ki so sodelovali v narodno osvobodilni borbi, so prejeli nagrado, istotako kot vsi drugi državljani, kot na primer pravoslavni duhovnik Zečević, ki je minister federalne vlade, ali pa monsignor Rittig, ki je minister hrvaške narodne vlade.

Nerad spoštuje maršala Tita

O maršalu Titu je Balokovič rekel, da ga je videl šestkrat, ter da je s svojo soprogo bil pri njem dvakrat na kosilu. Tito je zelo popularen v Jugoslaviji in narod ga spoštuje in ljubi. Tito je Balokoviču rekel, da želi, da bi prišlo do najbolj prijateljskih odnosov med Združenimi državami in Jugoslavijo in da bo s svoje strani storil vse, da do tega pride. Jugoslovani smatrajo Zedinjene države za svojo drugo domovino, ker iz vsakega mesta in vasi Jugoslavije se kdo nahaja v Zedinjenih državah.

Več kot 90% naroda podpira vladno

Na vprašanja, ki so mu jih zastavili časnikiški v pogledu sloge med posameznimi narodnostnimi skupinami, je Balokovič odgovoril: "V Jugoslaviji sem našel najbolj srečen narod na svetu. Tam obstaja neomejena ljubezen človeka do človeka, obstaja čvrsto bratstvo in enotnost med narodi in to ne samo med jugoslovanskimi narodi, temveč tudi med ostalimi narodnostnimi skupinami, kakor med Italijani in Madžari, ki istotako ljubijo Jugoslavijo, kot jo ljubijo Jugoslovani, in sicer zato, ker imajo svojo svobodo in iste pravice za svoj jezik in kulturo kot jo imajo Jugoslovani. Narodi so se za časa vojne borili za te svobode in pravice ter ne bodo nobenemu dovolili, da jim iste odvzame."

veliko energije," je rekel Balokovič, in da se v razgovoru z njim čuti, da je to človek, ki odlično pozna svojo zemljo in narod ter svetovni položaj na splošno.

Balokovič je izjavil, da je govoril tudi o potrebi, da se ameriški in jugoslovanski umetniki ter kulturni delavci med seboj seznanijo. V ta namen je podaril svojo palačo na francoski Rivieri, ki bo služila kot center, kjer se bodo vršili sestanki med ameriški, jugoslovanskimi in drugimi umetniki ter kulturnimi delavci.

Pri koncu svoje izjave je Balokovič poudaril potrebo, da se jugoslovanskemu narodu pomagajo pri graditvi bolnišnic, otroških domov in potujočih klinik, ter se jim pošiljajo zdravila in druge stvari, za katerih nakup deluje ameriški odbor za jugoslovanski relief, katerega predsednik je Zlatko Balokovič.

Japonci so name-ravali zasesti Avstralijo

Canberra. — ONA — Avstralske garnizijske čete na otoku New Britain so našle material, ki dokazuje, da so imeli Japonci namen zasesti Avstralijo, ter da so bili popolnoma prepričani, da jim bo uspelo.

Japonci so zidali globoko pod zemljo bolnice, ki naj bi prejemale njihove ranjence. Avstralske čete so našle v izkopanih rovih ogromne količine stekla za okna in najrazličnejše vrste materiala, katerega so se Japonci nameravali posluževati za obnovo porušjenih avstralskih mest. V to svrhu so imeli pripravljene generatorje za elektrarne in vso opremo za zidanje.

INDOKINA—SVARILLO DRŽAVNIKOM

Napisal Owen Lattimore

Prelivanje krvi v Indokini je posledica tragične slabosti sedanječasne francoske vlade. Najbolj značilna poteza francoskega političnega življenja je počasno spajanje levčarskih strank, ki pomagala postavljajo temelje za nov demokratični radikalizem, ki očitno ne bo sledil smeri, katero so imeli po prvi svetovni vojni

stranko takozvanega ljudskega republikanskega pokreta. Francoske čete, ki so bile nastanjene v Indokini, so pripadale najbolj dvomljivim elementom, ker je bila v Franciji navada, poslati v kolonialno pehoto le vojake, ki so zaslužili kaznen.

Nikdo ne bo presenečen, da so po koncu vojne tri pripadniki višjega režima obrnili srajco in — kot je poročal George Shannon, ki je bil prideljen ameriškim četam v Indokini—in se lotili programa masakrov in brutalnosti proti neoboroženemu anamitskemu prebivalstvu. Te čete so se polastile dela dežele in potem čakale na ojačenja iz Francije.

Zdaj, ko so ta ojačenja na mestu, ni mnogo boljše. Robert Trumbull je poročal New York Timesu, da služijo v vrstah francoske tujske legije tudi nemški vojni ujetniki. "Videli so jih že, pijane, kako so v grečah razgrajali po Saigonu, prepevali pesem 'Horst Wessel' in na ves glas vpili 'Sieg Heil!'"

V primeri s tem ravnanjem francoskih oblasti velja naglašiti dostojnost in resno držanje vietnamske vlade. Nikdo tu ne more govoriti o nekaj kuljih, ki bi napadali mir in red in zakon. Vodja pokreta je Ho Či Minh, star komunist, ki je predstavnik novih komunističnih smeri v Aziji — prav kot Mao Tse-Tung v Kini. Ti komunisti se ne vdajajo iluzijam, da so "agenti Moskve" ter da jih bo Sovjetska unija podprla čim bo to postalo potrebno. Njih geslo je, da je usoda komunistov in mnogih drugih skupin ista, da se morajo vsi skupaj boriti proti imperijalizmu, ako nečajo, da bodo vsi postreljeni ali pa zaprti.

Radi tega se znajo pobotati na čisto demokratičen način in z dobrim uspehom zajemajo ne le kulije in kmete, temveč tudi najbolj izobražene sloje — in to je svarilo, katero bi morali upoštevati ne le francoski, temveč tudi vsi drugi državni zakonodajci. — ONA.

PREDSEDNIKOV ODBOR ZA CIVILNE SVOBOŠČINE

Zgodovina naše dežele kaže, da demokracija ni nikdar stalno zavarovana. Slednja generacija Američanov se mora potruditi, da brani svoje demokratične pridobitve. Sedanja generacija, z vso svojo oboroženo silo, je že morala stopiti v bran proti zunanjim sovražnikom naše demokracije. Pod vodstvom predsednikovega odbora civilnih svoboščin se sedaj pripravljajo, da se poslužijo demokratičnih potov obrambe demokracije pred domačimi sovražniki—sovražniki kot je Ku Klux Klan, Kolumbijanci in drugi elementi v ameriškem življenju, katerih napetost, netoleranca in mržnja goje in povzročajo nasilje in protizakonitost.

Predsednik Truman je naznanil ustanovitev odbora v začetku decembra 1946. Na njegovo željo bo ta odbor predlagal nove zakonodaje in postopke za ojačanje oblasti federalne vlade—in tudi posameznih držav—in svrhu ščititve ljudskih pravic in svoboščin, ki so temelj demokracije. Glavna naloga odbora seveda bo, da priporoči sprejete zakone, ki bodo dajali vladi širšo jurisdikcijo na polju civilnih svoboščin.

Plašenje črncev v nekaterih južnih državah in svrhu preprečenja glasovanja pri volitvah, nasilje drhali, brutalno—in še nekaznovano — linčanje ameriških državljanov, prizadevanje mržnjogojčih organizacij, da naučujajo raso proti rasi, vernike proti drugim vernikom, vse to je bilo omenjeno v izjavi predsednika Trumana, ko je naznanil ustanovitev odbora civilnih svoboščin. Dejtal je, da je bila po prvi svetovni vojni "svoboda pred strahom" resno ogrožena, ko so "organizirane skupine razplamtevale sovražstvo in netoleranco tako dolgo, dokler ni tedanje divjanje drhali v illo strahu in srca moških in žensk in to samo, ker so bili druge rase, narodnosti ali vere."

"Danes" je dejal predsednik, "je svoboda pred strahom zopet ogrožena in napadana. V nekaterih krajih je odpovedalo pravilno delovanje demokratičnih institucij, ki bi morale ščititi svoboščine posameznika in dogodilo se je, da so bili izvršeni umori—žrtve so bili tudi bivši vojniki in celo ženske."

"Ohranitev civilnih svoboščin je dolžnost vsake vlade—državne, zvezne, krajevne. Kjerkoli so odredbe in zakoni prešibki, da bi dobro omogočili izvajanje zadostne zaščite v tem pogledu, tam jih je treba ojačati in izboljšati."

"Ustavne garancije svoboščin posameznika," je naglasil predsednik, "jasno predvidejajo, da mora zvezna vlada poseči vmes kjerkoli državne ali krajevne oblasti kršijo ali ne nudijo zadostne zaščite ustavnim pravicam posameznika."

Toda zvezna vlada je navzlic tozadevni ustavni naredbi ovirana radi nezadostnih zakonov in ozirom na civilne svoboščine in zato je treba iste raširiti in izboljšati, je dejal predsednik.

Svojo izjavo je predsednik zaključil z naslednjimi besedami: "Izdel sem torej danes naredbo, da se ustanovi predsednikov odbor za civilne svoboščine, kateri naj mi pripravi pismeno poročilo. Snov tega poročila naj bodo priporočila z ozirom na sprejete ali uvedene nove zakone in svrhu boljše zaščite civilnih svoboščin ameriškega ljudstva."

Predsednik je imenoval v omenjeni odbor 15 državljanov, ki imajo dobre zasluge na polju industrije, vzgoje, socialnega dela, religije in na delavskem polju. Med temi člani odbora najdemo zastopnike glavnih veroizpovedanj v Zed. državah, kot tudi poglavitnih ras. Ti možje in žene bodo pomagali pri mirnem procesu, potem katerega Američani sprejmejo po potrebi svoje zakone in celo popravijo svojo ustavo, da se morejo tako odpraviti krivice in obenem prilagoditi naše zakone socialnim spremembam, ki jih prinaša s seboj novi čas.

Ta mirni način spremembe zavzema svojo pot istodobno v našem justičnem oddeleku, ki ima v svojem področju izvrševanje vseh zveznih zakonov in postav. Ta oddelek je že dolgo čutil potrebo širše oblasti v zadevah, kjer se je kršila pravica civilnih svoboščin posameznika. Iz tega razloga je justični oddelek sklenil prirediti svoje lastno poročilo o svojih sknujnih v te vrste slučajih. Zvezni državni pravnik bo to poročilo predložil prihodnjemu kongresu, ki mora sprejeti ozir. uvedti zakonodajo za širšo zvezno zaščito civilnih svoboščin.

Razpravljajoč o pomanjkljivosti sedanjih zveznih postav z ozirom na civilne svoboščine, je generalni zvezni pravnik zadel v črno, ko je izjavil: "Kakor ima naš justični oddelek nalogo in dolžnost uveljavljati zakone civilnih svoboščin v vseh zadevah in slučajih, katere kršijo,—in uveljavlja jih za vse ljudi vseh ras in ver ter izvirov—tako je dolžnost slehernega Američana . . . da v svojem vsakdanjem življenju izvaja ameriška načela toleranca, pravičnosti in poštenosti, ker to je naša dedščina in resničen znak naše civilizacije. Še večja pa je dolžnost vsakega Američana, da se pobriga za izvajanja teh načel v svojem kraju, svoji državi, svoji zvezni vladi. To je naloga, ki jo mora vršiti neprestano posameznik in ljudstvo kot celota."

In medtem ko prav gotovo nihče ne verjame, da bi se mogla nestrpnost odpraviti z zakoni in postavami, katere želi ojačati in izboljšati predsednikov odbor ter justični oddelek sam, je pa vendar upati, da bodo osnutki in priporočila, ki jih zdaj formulirajo, pripomogli k hitrejšemu kaznovanju onih, ki zagrešijo nasilstva in diskriminacije, izvirajoče iz razplamtevanja mržnje in gojenja nestrpnosti. S podpiranjem katerega koli tozadevnega zakonskega osnutka, ki bo morda predložen v prihodnosti, bodo Američani pripomogli k potrebnemu pojačanju naših obstoječih postav za zaščito svoboščin posameznika in s tem se bo ameriška sanja še bolj približala svojemu uresnitvenju: demokratičnemu sožitju ameriških prebivalcev v duhu načel resnične enakopravnosti.—FLIS.

Mačeha iz strasti

V Koldingu na Danskem je lovska psica, ki so ji bili odvzeli mladiče, zadavila kunčjo mater, samo da sedaj doji njene mladiče. Zoologi poznajo več takih primerov. Severne rase kradejo svojim sosedom jajca, pa tudi med pajki se dogajajo take stvari.

IZ URADA
Slovenskega ameriškega narodnega sveta
805 W. 24th Street, Chicago, Ill.

PRISPEVKI V SKLAD OTROŠKE BOLNIŠNICE	
Seznam številka 13	
Gotovina v skladu 31. oktobra 1946.....\$109,585.05	
Sprejeto od 1. do 30. novembra 1946:	
ILLINOIS: Podružnica šte. 2 SANS, Chicago: John Stirm.....	5.00
Podružnica šte. 25 SANS, Chicago: Frank in Hedwig Arnez \$5, Filip Kmetec \$5, Joe in Rezka Tomaic \$5, neimenovan \$1, nabiralca Minka in Frank Alesh—skupaj.....	16.00
Podružnica šte. 25 SANS, Chicago: Frank Japich \$25, po \$10: Michael Kusel, Mrs. A. Golenko, J. Sanica in žena, Mary Zajec, Anton Zlogar in John Marolt; Mrs. J. Markovich \$7.50. Po \$5: Frank Pechnik, Joseph Stogar, Martin Senica, John Gerdevich, John Bobish, Frank Zlogar, B. Dane in žena, A. Verzhay in žena, G. Catozich, Louis Praprotnik, C. Yedinak in žena, Anton Tusek in žena, Louis Valj in žena, Thomas Primozich, Gido Salmich, Gregor Miketich, Mary Skrljanec, Gust Hrocevar in žena, M. Komocar, Joe in Julia Kamlich, John Draculic in žena, Dan Vlado in žena, Louis Zidar, Andrew Koren, John Judnic, Mr. in Mrs. Deshman, Milton Medson, J. Antolich in žena ter Frank Prosen, Badger Tool & Mfg. Co. \$25. 4 osebe po \$3, ena \$2.50, 17 po \$2, ena \$1.50, 13 po \$1, ena 60c in ena 50c, nabiralec Frank Japich, skupaj izročil.....	326.00
Podružnica šte. 25 SANS, Chicago: Po \$10: Anton in Elizabeth Udovich, John in Mary Cayhen, Jack Bolker, Frank Demlar in Frank Habat. Po \$5: Frank in Jennie Yagodic, Steve Redenick st. in žena, Steve Redenick ml. in žena, Anton Svertz, Nicholas Blattner, Joe in Antonija Golob, Frank Kosak in žena, Jerry in Rosie Kepic, John Inglic, Anton in Margareth Stonich, Thomas in Helen Cukale, Mary Bizjak, Joseph Novak, Mike Zorko, Frank Pirjevce, Joseph Garbais, Frances Bogolin, John in Mary Vovk, Louis J. Zefran, John in Rose Gradisar, Frank in Bertha Demlar, John Zelenikar, Stanko Možina ter Frank in Jennie Zupančič; en dar \$3, šest po \$2 in dva po \$1. Nabiralci Anton Udovich ter John in Mary Cayhen. Ze prej izročeno in izkazano \$10, sedaj.....	187.00
Mladinski krožek "Perfect Circle" št. 26 SNPJ, Chicago, prebitek priredbe v korist bolnišnice.....	270.26
Podružnica šte. 60 SANS, Chicago: Rudolph Sedlar \$15, po \$10: Frances Blažun, Caroline Beton in Apolonia Kosic, po \$5: Agnes Adams, Mike Knapič, Chas. in Julia Yedinak, Louis Praprotnik, Martin Pruss, Miles P. Hruby, Matthew Kure, Fred Narobe, Anton Slabs, Andrew Cukale, Marie Trampusch, John Bartol, Martin Nemanich, Steve Vidmajer, Anna Hotko ter Philip Broyan in žena. Frank Colnar \$10, ena oseba \$3, sedem po \$2, šest po \$1. Nabiralca Rudolph Sedlar in Philip Broyan, skupaj nabrano in izročeno.....	158.00
Podružnica šte. 60 SANS, Chicago: Frank Krapenc in žena (izročil Anton Krapenc).....	10.00
CENTRALNI ODBOR SANSa, Chicago: prebitek priredbe v korist sklada bolnišnice \$318, John Gottlieb \$25, skupaj.....	843.00
Društvo šte. 558 SNPJ, Chicago.....	300.00
Podružnica šte. 16 SZZ, So. Chicago.....	100.00
Leo in Alma Gratchner, So. Chicago.....	10.00
Mary Milosich, Chicago.....	5.00
Emil in Agnes Kobal, na potu iz Fontane, Cal., v Florida.....	5.00
John in Rose Porenta, Chicago.....	10.00
Chicago, Ill.: John in Margareth Verderbar (Willow Springs) \$25. Po \$10: John in Rose Bavcar in Martin Keržan. Po \$5: Frank Carr, Anton Gradisek, Lawrence Gradisek, Raymond Bozicnik, Joseph Terdin, Frank Terselich, Matthew J. Turk, Joseph Zupančič in Victor Zupančič, dve osebi po \$3, štiri po \$2, dve po \$1. Nabiralca Lawrence Gradisek in Victor Zupančič. Podružnica šte. 38 SANS, Waukegan: Frank Pazdir st. \$5, preostanek religioznega sklada \$2.61, skupaj.....	7.61
Podružnica šte. 49, La Salle: Katherine Verderbar.....	10.00
INDIANA: Mary Petkoviček, Kokomo: \$100, v spomin na sra Sra. Henryja Petoskeyja (Petkoviček), ki je padel v Nemčiji 8. decembra 1944, in \$100 v spomin na moža, umrl 4. decembra 1945, skupaj.....	200.00
MICHIGAN: Podružnica šte. 1 SANS, Detroit.....	28.00
Podružnica šte. 108 SANS, Detroit.....	200.00
Društvo šte. 711 SNPJ, Detroit, \$20, po \$10: John Rimac, James Latin in Joseph Mihaljevič, po \$5; Nick Suljak, Aug. Prašnjak in Vaso Belajac, skupaj.....	85.00
John in Julia Lamuth, Detroit.....	10.00
PENNSYLVANIA: Društvo šte. 52 SNPJ, Broughton.....	75.00
Društva šte. 427 SNPJ, šte. 622 HBZ in šte. 669 IWO so priredila skupni piknik v korist sklada bolnice, katerega čisti prebitek znaša \$232.64. Joe Dolinar daroval \$5, ker se ni mogel udeležiti piknika, in Anton Cipeč je izročil \$5.70, svoj dobiček od kostruna. Vsa omenjena društva so v Coverdalu, Skupaj.....	243.34
Podružnica šte. 4 SANS, Johnstown: Mirko G. Kuhel \$10, po \$5: Frank Mikolic in George Raspočnik.....	20.00
RAZNI KRAJI: Anton Jancar, Alamosa, Colo.....	11.40
Frank Zihor, S. Elmhurst, L. I., N. Y.....	5.90
Jack Tesovnik, Roundup, Montana.....	5.00
Glas Naroda, New York: Prispevki naročnikov; po \$10: društvo št. 107 ABZ, Keewatin, Minn. in John Maslo, S. Dayton, N. Y. John Premru, E. Norwalk, Conn. \$10.10, po \$5: Mr. in Mrs. Granduc, Brooklyn, N. Y., Jerry Virant, Keewatin, Minn., Mrs. A. Gruđen, Baker, Nev., in John Keržanik, Burley, Idaho, en dar \$3 in eden \$2.50, skupaj poslano.....	55.80
Podružnica šte. 33 SANS, Bridgeport, Ohio: Joe Skoff in žena \$5, John Vitez \$5, skupaj.....	10.00
Društvo šte. 358 SNPJ, Power Point, Ohio.....	27.50
Anton Kump, Rains, Utah.....	10.00
Društvo šte. 388 SNPJ, Purgulove, W. Va.: Anton Uršič in žena \$5, Lawrence Selak \$5.75, en dar \$1, skupaj.....	11.75
Pet osebe darovalo v manjših zneskih.....	6.45
Skupaj.....	\$112,638.05
Manj (odposlalo HBZ že prej).....	25.00
Gotovina v skladu 30. nov. 1946.....	\$112,613.05
Objubljen vstop (Pledges).....	33,000.00
Skupaj.....	\$145,613.05

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Osuševanje Zuyder Zeeja

Amsterdam. — ONA — Hendrik Voss, nizozemski minister za javna dela, je izjavil, da je postalo potrebno preložit na poznejše delo osuševanja preplavljenega Zuyder Zeeja, in sicer radi drugih nujnih del za obnovo dežele.

Osuševanje tega ogromnega predela je bilo že deloma dovršeno, ko je vojna prekinila vsako delo na tem projektu. Nariči je star, kajti že pred sto petdesetimi leti so bili stavljeni nizozemski vladni tozadevni predlogi. Po dovršitvi projekta bo Nizozemska merila pol milijona akrov rodovitne zemlje več kot sedaj.

Ali ste naročeni na tiskovnik "Prosveto"? Podpirajte svoj št!

Ministrant Jokey

IVAN CANKAR

(Nadaljevanje)

Jokey je sanjal in je v lepih sanjah zaspal in ni slišal Tinkinega ihtenja.

III.

Jeseni je bilo, ko je obsenčila Jokca temna sila spoznanja, ko je zajokal prvokrat in se prestrašil prihodnosti. Kmalu je bil veder njegov obraz, lahka misel je pozabila na žalost, kakor na neprijetne, neresnične sanje, na dnu srca pa je ostala senca in ni izginila nikoli več.

Jeseni je bilo; rože so ovenele v parku in listje je odpadlo; in Tinka je prvokrat zaihtela v postelji.

Pa je bila pomlad nekoč. Še tako blizu sinoči, zdaj že tako daleč, da so komaj videle oči njeno poslednjo zarjo . . .

Spomladi je bilo, ko se je izprehajal gospod Edvard po parku. Takrat mu je bilo sedemnajst let, velik je bil in slok, njegov obraz je bil dolg in blede, fine in bele so bile njegove roke. Izprehajal se je po parku, odprl duri in je šel na polje. Kolikor dalj je bil grad za njim, toliko bolj je hitel gospod Edvard; rosen je bil do kolen, če je šel mimo hrasta ob kolovozu, so se mu usule kaplje na rame in lica in gospod Edvard se je zasmejal. Ozrl se je in postal in se oddahnil, kakor človek, ki je pobegnil in ne vidi več preganjalcev za sabo. Gradu ni bilo več; skrnil se je za kosati park in niti strehe ni bilo razločiti več. Svobodno polje, prostrano, duhteče in nad njim rosno jutranje sonce.

Gospod Edvard se je napetil počasi dalje, s polja po široki llovnatih stezi proti gozdu. Njegove misli so bile žalostne.

Sinoči, po večerji, ko se je vrnil iz parka, ga je poklicala mati v izbo. Ležala je na divanu v lahki obleki, roke gole in noge vzkiž. Edvard je zapazil beli prah na njenih licih, šminko na njenih ustnicah in barvo na njenih obrvih in zoprno mu je bilo.

"Zakaj leži taka pred mano, kakor pred . . ." In spomnil se je v tistem hipu strahoma, da jo je že mnogokrat videl pred seboj v lahki obleki, z golimi rokami in našminkano in da tega nikoli prej ni opazil. Z gnusom in bolečino je občutil, zakaj je šele v tem trenutku videl svojo mater z drugačnimi očmi.

"Sedi, Edvard!"

Sedel je na rob stola, kakor človek, ki bi se rad kmalu poslovil.

"Koliko let ti je zdaj, Edvard?"

"Sedemnajst."

"Misliš sem si. Zdaj nisi več otrok, Edvard, mladenič si že in kmalu boš mož."

Edvard se je čutil osramočenega pod dolgim, brezobzirnim pogledom, ki ga je premeril počasi od nog do glave. Okrenil je obraz in je zardel.

"In lep fant si, Edvard; ni v tvoji družbi tako aristokratskega obraza, ne tako slokega telesa. Čast dalaš svojemu imenu."

Mati se je nasmehnila in tedaj ni bil njen obraz, prej fin, lep in miren, nič več podoben sinovemu. Edvard se ni smejal tako nikoli.

"Glej", je pomislil nenadoma, "na smehu se pozna gledališče: Kakor da bi še zmirom stala na odru in se smehljala starcem v parketu."

In tudi ta misel je bila nova in ga je bolela v srcu.

"Zdi se mi, Edvard, da si po razumu starejši, nego po letih. Zato ti ne bo težko, razumeti resno stvar, ki te zanima prav tako kakor mene. Žal mi je, da ti jo moram razodeti tako naravnost in brezobzirno, ampak ti veš sam, da govorim rajša o veselih stvareh in zato je najboljšje, da govorim brez ovinkov. Ti si bil vzgojen razkošno in misliš, da si bogat. Ni resnica."

Edvard je pogledal z velikimi očmi; mati se je nasmehnila.

"Ne, ni resnica. Najinega ni veliko več nego prazno zidovje; morda je kaj vredno, ampak življenje je še dolgo, moje in tvoje, in v praznem zidovju ne stanujem rada. Tudi ne zmirom v istem zidovju . . ."

Edvardu so gorela lica.

"Zakaj, zakaj to življenje? Zakaj nisva živel tiho? Saj ni bilo potreba razkošja, zame ga ni bilo potreba."

"Zame ga je bilo potreba. In za tvoje ime. Kolikor večje je tvoje razkošje, toliko večja je tvoja vrednost. Z vsako gostbo, z vsakim balom, z vsakim letovanjem v Nici in v Ostendu sem skrbela za tvojo prihodnost. Denar, ki sem ga razpisala jaz, sem nalagala na bogate odstotke zate. Baron je lep naslov, ampak če je baron natakak in živi po natakarsko, je tudi njegovega imena vrednost nevelika."

Edvard je čutil, kako je rasel v njegovem srcu silen gnus.

"Glej, igralka! Tudi njena govornica je navadna, hlapčevska; in njene misli so bolj nizke, kakor misli dekle in šivilje!"

"Zatorej, Edvard, si zdaj ti moja opora in moje upanje. Ne mislim na tvojo sinovsko ljubezen."

Takrat so se srečale njune oči; srd in sram je bil v njegovih, v njenih vesela zloba.

"—temveč samo na tvoj dolg in na tvojo poštenost."

"Da bi se torej prodal? Povej brez ovinkov: komu, koliko in za koliko ceno!"

"Čemu si vznurjen? In—prodati! Kako grda beseda! Ne izpregovori nikoli več te besede! In tudi ne mudi se nikamor; saj si še tako mlad; saj ti brki komaj poganjajo. Ali veš, zakaj je moralo biti, da sem govorila že nočjo o tej stvari?"

"Ne vem."

"Jutri dobiva zanimive goste; sprejmi jih s častjo in veseljem! Gospa Veilchenblutova in njena zanimiva hčerka.—Poljubi mi roko in lahko noči!"

Edvard se je sklonil, toda roke se ni dotaknil z ustnicami.

Šel je naravnost v svojo izbo, legel je na zofa in je skrnil obraz v roke. Ne žalosti, ne bolečine—samo neizmeren stud. In stud je bil zmirom večji, ko se je domislil prejšnjega večera. Šumni gostje, veseli, pijani; videl je uprte nase spolzke poglede, čutil je na svojih ramah, na svojih licih spolzke roke in upjani se je sam. Videl je obraz kakor mu lepšega in bolj gnusnega ni videl nikoli in poljubljaj ga je s pijano strastjo; v megli je videl materin obraz, prav tako lep in prav tako gnusen . . .

(Dalje prihodnjik.)

Ruško pa si je zadovoljno mel roke, ko je drugi dan prešteval svojih čez 200 svetlih kronic.

Sreča pa je opoteča.

Tretjega dne po tem obilnem lovu je stari Ruško spet opazil na morju velik plaz črne vode ter je sodil, da mora biti znatno večje število rib kot prvič. Plavale so vse v smeri proti Trstu. Ladja z mrežo je tega dne čakala v Čavskih, kjer se morje globoko zajeda v breg ter je videti kot majhen zaliv.

Tu na strmi skali nad morjem je Ruško dal povelje, naj hitro odveslajo od kraja ter vrže mrežo. Tune so priplavale že tako blizu, da bi jih lahko obkolili. Toda to pot so se našemu Ruško tune grozno zamirilo, kajti v trenutku, ko jim je bila ladja blizu, so spremenile smer ter odplule od kraja vedno bolj na široko morje. Zastonj je naš Ruško kričal "Lazgeto, lazgeto". Mreža ni segala več tako globoko, da bi jih zajeli. Ruško je dal žalostno povelje, naj izvlečejo mrežo zopet na ladjo, kar so tudi z žalostjo storili.

Tunam pa je naš Ruško jezno zažugal z besedami:

"Špeta, špeta, ton, ti še škampa, ma te veniera ben soto. Špeta, špeta Ton."

Toda tune se niso zmenile za njegovo kričanje, ampak so miron plule vedno bolj na široko morje. Seveda so tudi Ruško namisljene kronicice splavale za njimi.

Zrtev revolucije

Mihail Zoščenko

Efim Grigorjevič si je sezul škorenj in mi pokazal nogo. Na prvi pogled ni bilo videti nič posebnega, le pri natančnejšem ogledovanju je odkril človek na stopalu nekaj zaceljenih drg in prask.

"Čelijo se," je dejal Efim Grigorjevič žalostno, "nič se ne da ukreniti, vsekakor je že sedemnajsto leto."

"Kaj pa je?" sem vprašal.

"To?" je dejal Efim Grigorjevič, "to so, dragi tovariš, sledovi muk, ki sem jih pretrpel za časa oktobrske revolucije. Danes, po šestnajstih letih, pride lahko kdor koli in se pobaha, da se je tudi on udeležil revolucije, da je tudi on krvavel. No, pri meni je drugače, pri meni so očitni znaki. Znaki ne lažejo . . . Čeprav nisem tovarniški delavec in sem le nekdanji malomeščan iz Kronstadta, me je vendar, dragi tovariš, svoje dni zaznamovala usoda — postal sem žrtev revolucije. Mene je, dragi tovariš, povozil avto."

Efim Grigorjevič me je pri teh besedah slovesno pogledal in nadaljeval, zavijajoč si onučo okoli noge.

"Da, avto me je povozil, tovarni avto. Ni me povozil kot navadnega pešca, kot katerega koli navadnega, ki pride pod voz po nepazljivosti ali slabem vidu, nasprotno — ponesrečil sem se v okoliščinah in prav v teku revolucije. Ali ste mogoče poznali nekdanjega grofa Orešina?"

"Ne!"

"No, torej . . . Pri tem grofu sem služil. Ločil sem podo. Naj sem hotel ali ne, dvakrat na teden sem jih moral ločiti. Enkrat seveda z voskom. Gladek pod jim je bil višek. Meni ni bilo mnogo do njega, le nepotrebnih stroški."

Pripetilo se je nekoč to, kar vam sedaj povem: v ponedeljek,

recimo, sem položil podo in v soboto je izbruhnila revolucija. V ponedeljek sem ločil in v soboto je bila že revolucija in v torek prileti vratar k meni in mi pravi:

"Pojdi, govoriti hočejo s tabo. Grof," je dejal, "je odkril tatvino in škodo in sum leti nate. Podvizaj!"

Oblekel sem jopič in se odpravil.

Zaženem se v sobe. In kaj vidim. Bivša grofica stoji na preprogi in ihti histerično.

Zagleda me in zatuli: "Oh," pravi, "Efim, ali ste mogoče vi zmaknili moje žensko uro, štirinajstkaratno zlato, okrašeno z demanti?"

"Kaj vam pride na misel," dem, "čemu mi bo ženska ura, če sem pa možič? Smešno," dem, "oprostite mi ta izraz."

Ona ihti.

"Ne," de, "noben drug je ni zmaknil!"

Nenadoma se pojavi nekdanji grof in reče vsem zbranim:

"Jaz," pravi, "sem bogat in mi ni prav nič do tiste ure, toda kaj takega kratko malo," pravi, "ne trpim. Svojih rok," pravi, "si nočem umazati na vašem obrazu, grem pa takoj na policijo. Poberi se mi," pravi, "takoj izpred oči!"

Pogledal sem še skozi okno in odšel.

Pridem domov, ležem in ležim. Strašno se dolgočasim od same nevolje. Ker nisem bil ure zmaknil.

Tako ležim dan, drugi, ne užijem ničesar in mislim, kje neki more tčati tista vražja okrašena ura.

Nenadoma, peti dan, se mi povesi v glavi.

"Moj bog," si mislim, "sam sem položil uro v posodico za puder. Našel sem jo na preprogi, imel jo za ovratni obsek in jo vtaknil v vrček."

Takoj sem se ogrnil z jopičem in hitel, ne da bi bil prej kaj užil, na ulico. Nekdanji grof je stanoval namreč v Častniški ulici.

Letim po ulici in nekak zaduhel nemir se me polasča. Čemu se stiskajo, si mislim, ljudje tako smešno k zidu, kaj neki pomeni streljanje s puškami in topovi? Vprašam mimoidoče. Odgovore mi: oktobrska revolucija.

Podvizem se in sem v trenutku v Častniški ulici.

Pridem do hiše. Vse polno ljudi. Pred hišo avto. Počasi stopaj, mi pride na misel, in pazi, da ne prideš pod avto. Toda avto se ne gane. Stopim bliže in vprašam:

"Kaj se dogaja?"

"Nič posebnega. Le plemenitah nakladamo na voz in jih zapiramo."

In že vidim, kako peljejo nekdanjega grofa in ga potiskajo na voz.

Potisnem ljudi nazaj in zavpijem:

"V vrčku je vaša ura, vaša premetna ura, v vrčku za puder!"

Toda grof me ne počasti z nobenim pogledom. Mrko stopa na voz.

Jaz za njim. V tem so zagnali motor in že me je zabrusilo kolo v stran.

"No," si mislim, "tu imamo žrtev."

In Efim Grigorjevič je še enkrat sezul škorenj in si ježno ogledal zaceljeno prasko na stopalu. Nato se je zopet obul in rekel:

"Sedaj veste, dragi tovariši. Tudi jaz sem svoje dni trpel, postal sem tako rekoč žrtev revolucije. Seveda, ne ponašam se s tem, a se tudi ne dam omalovažati in nadlegovati. Kako naj dopuščam, da mi meri predsednik stanovanjske zadruge mojo sobo na kvadratne metre, h katerim prištevajo celo prostor, ki na njem stoji moj predalčnik? Čemu mi pravi, da zavzema predalčnik približno poldrugi meter podo? In kakšen naj bo ta poldrugi meter, če pa stoji na njen predalčnik?"

"In končno," je dostavil Efim Grigorjevič, "predalčnik ni niti moj, pač pa je last moje gospodinje, ki mi je dala sobo v našem . . ."

Razni mali oglasi

GRINDER

For cutting tools or some experience on grinding and polishing wheels

GOOD

STARTING

RATE

STEADY WORK

LONERGAN DIE CO.

4514 W. Lexington St.

VAŠI PRIHRANKI

SO DOBRO DOŠLI

PREMOŽENJE

NAD

12½ MILIJONA

SECOND FEDERAL

CHICAGO 23, ILL.

"PROLETAREC"

—Socialistično-delavski tednik—

—Glasilo Jugoslovanske soc. zveze in Prosvetne matice. Pisan v slovenskem in angleškem jeziku.

Stane \$3 za celo, \$1.75 za pol.

\$1 za četrta lista.

NAROČITE SI GA!

Naslov:

PROLETAREC

CHICAGO 23, ILL.

2301 South Lawndale Avenue

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

Lov na tune v Sv. Križu

Iv. Furlan

Bilo je pred nekaj leti, proti koncu avgusta, ko smo bili kakor navadno v Hrastičih, to je v kraju precej pod vasjo nad morjem, ko je bil še tisti orjaški hram. Ta je dejal senco stoterni obiskovalcem, ki so prihajali sem za zabavo senčit se v vročih poletnih dneh ter se hladiti na prijetnem vetriču, ki je pihal od morja. Tu sem so prihajali ljudje vseh poklicev—tudi naš župnik je pogostoma zahajal sem ter se pogovarjal o vinogradih in o ribištvu ter o dogodkih na suhem in morju sploh. Posebno ob nedeljah je bilo tudi mnogo takih, ki se niso mogli kratkočasiti s levartanjem po gostilnah zaradi pomanjkanja cvenka v žepu; tako so se brezplačno zabavali v tem hotelu v Hrastičih.

Tukaj so bili tudi naši opazovalci tun, stari Muška, stari Ruško in mladi Bruži. Pose